

Zevende zondag door het jaar A

Lev. 19, 1-2.17-18

1 Kor 3, 16-23

Mt 5, 38-48

“Bovenmatig” beminnen... dus ook onze vijanden!

Jezus vraagt van Zijn leerlingen meer dan het gewone. Hij vraagt dat wij zouden beminnen, niet zoals de gewone mensen, maar zoals de Vader ons bemint, dat wil zeggen met een buitengewone, overdadige, bovenmatige, grenzeloze liefde.

De ‘gewone’ levensregel, waar de meeste mensen achter kunnen staan is die van de wederkerige rechtvaardigheid. “Goed doen aan wie ons goed doet.” en “geproportioneerde schadevergoeding eisen van wie ons kwaad doet!” De correcte evenredigheid dus, het “oog voor oog” van de wet van Mozes, zou dat niet de beste basis zijn voor ons gedrag?

En toch! Met zo'n levenshouding zijn wij inderdaad wel in orde en in regel met iedereen, zijn de rechten en de plichten nauwkeurig in evenwicht, maar is er eigenlijk geen marge voor een geschenk, is er geen plaats voor een overdaad van liefde. En uit onze eigen ervaringen zelf weten wij nochtans dat het leven juist de moeite waard werd door de vele blijken van “overdaad” van liefde, die wij vanaf onze jeugd gratis en gul hebben gekregen. In een gelovig gezin kan er altijd iets ‘gratis’ gedeeld worden, iets ‘overtolligs’ bij gegeven worden, een ‘surplus’ getoond worden van een hartelijke liefde, die niet gaat tellen of berekenen. Het zijn juist die overdadige blijken van een boven de norm, gratis ontvangen liefde, die van ons de mensen hebben gemaakt die wij mogen zijn. Er is uiteindelijk maar één echte reden waarom wij, gelovige volgelingen van Jezus, voor anderen meer doen dan wat het strikte minimum van de norm vraagt, en dat is uit diepe dankbaarheid, omdat wijzelf reeds zoveel surplus aan hartelijke liefde in ons leven hebben ervaren, van een God die ons als Zijn kinderen grenzeloos bemint.

Het evangelie vraagt niet dat wij geen vijanden zouden hebben. Die zijn er nu eenmaal, dat moeten wij niet ontkennen. Als wij ons laten leiden door onze spontane gevoelens, dan vinden wij dat er zeker mensen die ons kwaad hebben berokkend of die ons duidelijk minder sympathiek lijken. Maar het evangelie vraagt ons meer dan het gewone en nodigt ons uit tot een ‘buitengewone’ liefde. Als christenen, bewoond door Gods Geest, willen wij onze houding en gedrag niet laten overheersen door onze spontane antipathieën of sympathieën. Echt christelijk leven is immers gebaseerd op onze positieve keuze voor de liefde, die de tegenstellingen heel goed ziet, maar ze juist bewust wil overwinnen, door concrete daden van vergeving, toenadering en eenheid. Echte liefde wil niet beperkt worden door wat strikt en evenwichtig rechtvaardig is. De barmhartigheid die God reeds voor ons heeft getoond, heeft immers niet afgehangen van ons sympathiek gedrag. Hij bood ons geen afgewogen, strikt rechtvaardige barmhartigheid, maar een overdadige vergeving, zonder voorbehoud, zonder voorwaarden en zonder berekenen.

De beelden die het evangelie vandaag gebruikt, kunnen verkeerd worden begrepen. Door “je linker wang te tonen, als men op je rechter heeft geslagen” en “je bovenkleed te geven aan wie je onderkleed afnam” worden christenen niet uitgenodigd zich als mekkerende schapen te laten afslachten. Deze beelden zijn integendeel uiterst concrete voorbeelden van hun innerlijk sterke, maar geweldloze weerstand. In de meeste omstandigheden, waar wij vijandigheid ondervinden, zal een onmiddellijk agressieve reactie niet het beste effect hebben. Kwaad vergelden met kwaad is dikwijls steriel. Geweld beantwoorden met geweld roept veelal groter geweld op. De grote “geweldloze” bevrijders van de moderne tijden, Mahadma Gandhi, Maarten Luther King en Nelson Mandela, hebben duidelijk

aangetoond dat de geweldloosheid niet naïef of wereldvreemd is, wel tegendraads, en uiteindelijk zeer vruchtbaar.

Als wij onszelf vergelijken met anderen, dan komen wij steeds tot de conclusie dat het gelijk langs onze kant ligt en dat de anderen ongelijk hebben. Maar - en dat is steeds Jezus methode in het evangelie - als wij ons veeleer zien in onze relatie tot God, dan worden wij vlugger bewust dat wij nog meer dankbaar moeten zijn voor Zijn "overdadige" liefde aan ons. Alleen vanuit die nog grotere dankbaarheid vinden wij de kracht om overtollig te beminnen; om geweldloos te reageren en om aan anderen te vergeven, gul, bovenmatig... dus ook aan onze vijanden.

Pater Frans s.j.